

6. Liikkuvan kuvan pioneerit

Elokuvaa voidaan tutkia monesta näkökulmasta. Aluksi se oli lähinnä tekninen keksintö, jonka avulla saattoi tallentaa ja Nykyisin ensimmäiset elokuvat nähdään usein eräänlaisina dokumentteina, vaikka dokumentaarisen elokuvan käsite ei ollut vielä syntynyt. Itse asiassa kaikki muutkin lajityypit olivat vielä kulman takana. Lumièren veljekset tallensivat muutaman kymmenen sekunnin mittaisia palasia todellisuu- desta, usein arkisia tapahtumia heidän lähiympäristöstään.

Kamera oli asetettu jalustalle, eikä sitä liikutettu otoksen ai- kana. Kuvakoko oli lähes aina sama: yleiskuva. Kuvissa ei ol- lut ääntä eikä väriä. Silti tunnistamme 1800-luvulla kuvatut klipit elokuvaksi. Uusi ilmaisukeino ja taidelaji oli syntynyt.

Elokuva herätti heti suuren yleisön kiinnostuksen, mutta alusta asti sitä pidettiin enemmän viihteenä kuin taiteena tai yhteiskunnallisena ilmiönä. Lumièren perhe omisti valoku- vaustarviketehtaan Lyonissa, mutta edes he eivät pitäneet elokuvaa vartenotettavana teollisuuden muotona.

Ensimmäiseen elokuvanäytökseen liittyy monia tarinoita ja legendoja. Kerrotaan, että ensi-iltayleisö joutui paniikin valtaan, kun Lumièret esittivät elokuvansa Juna saapuu ase- malle. Katsojien väitetään luulleen, että juna syöksyy valko- kankaalta yleisön joukkoon. Aikalaistarinoissa tai muissa

lähteissä ei kuitenkaan mainita mitään yleisön paniikista. Kyse lienee myöhemmin syntyneestä tarinasta. Itse asiassa Juna saapuu asemalle ei edes kuulunut ensimmäisen näytök- sen ohjelmistoon.

Lumièren veljesten elokuvat olivat enimmäkseen dokumen- taarisia tuokiokuvia, mutta heidän maanmiehensä Georges Méliès on tavallaan fiktiivisen elokuvan isä. Hän oli alkupe- räiseltä ammatiltaan taikuri ja oivalsi, että elokuvan avulla olisi mahdollista esittää hurjia temppuja yleisölle.

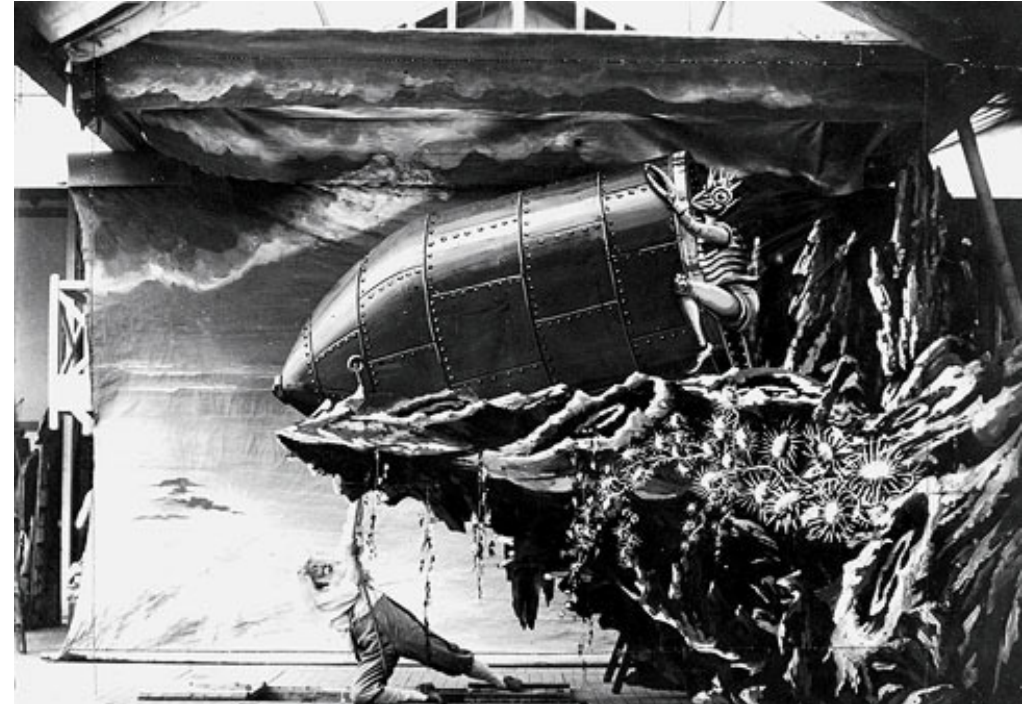
Méliès hankki vuonna 1896 itselleen elokuvan kuvaus- ja esi- tysvälineet. Kerran kuvatessaan Pariisin oopperan aukiolla vuonna 1898 silmi juuttui Mélièsin kamerassa minuutiksi kesken kuvauksen. Katsellessaan kehitettyä filmiä Méliès huomasi, että kuvassa olleet naiset näyttivät muuttuneen miehiksi ja hevosvaunut ruumissaattueeksi. Tekninen vika siis tavallaan aiheutti ensimmäisen trikkielokuvan.

Méliès kuvasi elokuvansa enimmäkseen studiossa, jossa hän pystyi lavastamaan tarinat, jotka sijoittuivat eksoottisiin maisemiin ja jopa kuuhun. Mélièsin seikkailullinen eloku- va Matka Kuuhun (Le Voyage dans la Lune) vuodelta 1902 aloitti uuden genren, tieteiselokuvan. Samalla hän käynnisti laajamittaisen elokuvateollisuuden.

Matka Kuuhun -elokuvasta on säilynyt yksi käsin väritetty kopio. Useimmat esityskopiot ovat mustavalkoisia.

Kuvalähde: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/db/Trip_to_the_Moon_Selenite_on_Shell.jpg/1022px-Trip_to_the_Moon_Selenite_on_Shell.jpg (Public domain)

Kuva on Matka Kuuhun -elokuvan kuvauksista Mélièsin studioilta. Hän käytti maalauksia, lavasteita, pienoismalleja ja päällekkäisvalotuksia luodessaan hurjia visioitaan.

Kuvalähde: http://en.wikipedia.org/wiki/A_Trip_to_the_Moon#mediaviewer/File:Voyage_dans_la_Lune_cliff_still.jpg (Public domain)

tehtävä: Tieteiselokuvan lavasteet

Etsikää ensin kuvia ja klippejä Mélièsin elokuvista. Katsokaa kuvia ja pohtikaa, mikä osa niistä on maalattua lavastetta ja kuinka illuusio vieraasta maailmasta on luotu. Onko vaikutelma mielestänne aito?

Rakentakaa sitten pienoismallilavaste, jossa voi kuvata vaikkapa kännykän kameralla tai millä tahansa digikameralla. Kuvaan kannattaa ottaa päähenkilöksi ja mittakaavaksi nukke. Nuken ympärille rakennetaan paperista, pahvista, valokuvista, vessapaperirullista ja muista askartelumateriaaleista fantasiamaailma. Taustalla voi olla maalaus, jossa näkyvät kaukaiset vuoret, talouspaperirullasta taas saa mainion avaruusaluksen ja pumpulista voi tehdä aidon näköiset pilvet. Rautalanka ja siima tai muu ohut naru helpottavat kuvan elementtien ripustamista. Asettakaa nukke lavasteeseen ja kuvatkaa pieni tarina, joka koostuu kolmesta kuvasta.

Jakakaa lopuksi kuvat esimerkiksi netissä. Kenen kuva on jännittävin? Millaisesta elokuvasta stillit voisivat olla?